

Mait Palts
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
koda@koda.ee

Teie 19.06.2026 nr 4/119

Meie 29.07.2026 nr 1.2-5/1781-2

**Tubakatoodete ja tubakareklaami
ELi normide läbivaatamise
avalik konsultatsioon**

Lugupeetud Mait Palts

Täname Teid esitatud arvamuse eest seoses tubakatoodete ja tubakareklaami Euroopa Liidu õigusnormide läbivaatamise avaliku konsultatsiooniga.

Oleme nõus, et tubaka- ja nikotiinitoodete turg on viimastel aastatel kiiresti muutunud ning regulatsioonid peavad nende arengutega sammu pidama. Seejuures tuleb poliitika kujundamisel lähtuda eelkõige rahvatervise kaitse eesmärgist ning teaduspõhisest lähenemisest, arvestades eriti uute toodete laia levikut ja nende mõju noortele. E-sigarettide ja muude nikotiinitoodete tarbimine laste ja noorte seas on Eestis plahvatuslikult kasvanud. Seejuures alustatakse toodete proovimist väga varases eas (11-aastaselt või varem). Sageli kasutatakse samaaegselt erinevaid tooteid, mis viitab sellele, et uued nikotiinitooted ei asenda tavasigarettide tarbimist, vaid viivad nikotiinisõltuvuse tekkimise ja suitsetamisega alustamiseni.

Eesti seisukohtade kujundamisel tubaka- ja nikotiinitoodete valdkonnas oleme lähtunud hea õigusloome tava põhimõtetest ning kaasanud asjakohaseid osapooli kooskõlas Euroopa Liidu asjade menetlemise juhistega. Samas juhindume WHO tubakakontrolli raamkonventsiooni (FCTC) artiklist 5.3, mille eesmärk on tagada, et tubakapoliitika kujundamine oleks kaitstud tubakatööstuse ärihuvide mõju eest. Selline lähenemine tuleneb selgest vastuolust rahvatervise eesmärkide ja tubakatööstuse majandushuvide vahel.

Nii EL tasandi kui riigisisese poliitika kujundamisel lähtume põhimõttest, et meetmed põhineksid teaduslikul tõendusel ja oleksid proportsionaalsed. Euroopa Komisjoni poolt kavandatavate õigusaktide ettepanekutega kaasneb põhjalik mõjuanalüüs, milles hinnatakse meetmete mõju nii rahvatervisele, tarbijakäitumisele kui ka majandusele. Tubakatarbimine ja nikotiinisõltuvus põhjustavad märkimisväärsed sotsiaalmajanduslikke kulusid ühiskonnale tervikuna, mis oluliselt ületavad nende müügist saadavat majanduslikku kasu ja võimalikku aktsiisitulu. Kulud ei piirdu üksnes otseste tervishoiukuludega, vaid hõlmavad ka kaudseid mõjusid, nagu töövõimetus, enneaegne suremus, vähenenud tööjõu tootlikkus ning laiemad mõjud sotsiaalsüsteemile ja majandusele tervikuna. Seega on tubakapoliitika keskseks eesmärgiks vähendada tubaka- ja nikotiinitoodete kasutamist ja sellega seotud kahjusid ühiskonnale. Rahvatervise kaitsmisel on seejuures oluline lähtuda ettevaatuspõhimõttest, sealhulgas arvestades seda, et uute nikotiinitoodete terviseriske ei ole veel piisavalt uuritud. Samas näitavad uuringud, et e-sigaretid ja nikotiinipadjad võivad põhjustada mitmesugust tervisekahju nagu mürgistusi, hingamisteede ja südame- ja veresoonkonna haiguseid. Teaduslikult on tõendatud, et tubaka- ja nikotiinitoodete kättesaadavuse ning atraktiivsuse

vähendamine, sh maitsete keeld, reklaami ja eksitavate tervisealaste väidete piiramine, on mõjusaimad meetmed tubakatarbimise ennetamisel, eriti just laste ja noorte kaitsel.

Nikotiinitoodete riskiprofiili osas märgime, et olemasoleva teadusliku tõenduse põhjal ei ole põhjendatud järeldada, et alternatiivsed tubaka- või nikotiinitooted oleksid ohutud või tõhusad vahendid suitsetamisest loobumiseks. Lisaks tuleb rõhutada, et tubakatoodete direktiiv ei reguleeri nikotiinitooteid, mis on mõeldud suitsetamisest loobumiseks. Tubakatoodete direktiivi regulatsiooni kohaldatakse nikotiinitoodetele, mis ei ole oma esitlemise või funktsiooni tõttu hõlmatud ravimi või meditsiiniseadmete regulatsiooniga. Nikotiin tekitab sõltuvust sõltumata manustamisviisist ning erinevad regulatiivsed lähenemised erinevatele tootekategooriatele soodustavad pigem asendamist kui loobumist. Nende toodete pikaajalised tervisemõjud on endiselt teadmata, mistõttu igasugused väited nende ohutuse või kahjude vähendamise kohta ei ole teaduslikult põhjendatud. Suitsetamisest loobumise puhul tuleks lähtuda tõenduspõhistest meetoditest, nagu ravi ja nõustamine, mitte alternatiivsete tubaka- või nikotiinitoodete kasutamisest. Rahvusvahelistes teadusartiklites ja WHO tõenduspõhistes aruannetes on välja toodud, et „kahjude vähendamise“ narratiivi kasutatakse tubakatööstuse turundusvõtena ning see ei ole kooskõlas FCTC põhimõtetega.

Nõustume samas Teie hinnanguga, et tubaka- ja nikotiinitoodete illegaalne turg on tõsine probleem ning tunnustame Kaubandus-Tööstuskoja algatust sellega seotud riskidest teadlikkuse tõstmisel. Seetõttu toetame EL tasandil meetmeid, mis aitavad järelevalvet tõhustada ja salaturu vastu võidelda, sealhulgas peame oluliseks jälgitavussüsteemide tugevdamist. Salaturgu aitab vähendada ka see, kui toodetele ja nende turustamisele kehtivad ELis ühtsed nõuded. EL ühtsed reeglid aitavad vähendada siseturu killustatust, parandada järelevalvet tõhusust ning luua õiglasemat konkurentsikeskkonda, mis tagaks kõikidele ettevõtjatele samasugused konkurentsitingimused.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Heli Laarmann
Rahvatervishoiu osakonna juhataja
terviseala asekantsleri ülesannetes

Aive Telling
Aive.Telling@sm.ee